Avaliacións externas do Sistema Educativo

As avaliacións internacionais

Concepción García Sánchez

CFR de Ferrol, marzo 2015

Contido

- Algunhas reflexións sobre a avaliación do SE.
- Principais avaliacións externas internacionais:
  - Institucións que as promoven.
  - Estudos de avaliacións de maior relevo: qué avalían.
  - Breve historia das institucións avaliadoras en España.
- Características comúns das principais avaliacións externas nas que participa España.
- A LOMCE e as avaliacións externas.

Algunhas reflexións sobre avaliación I

- Todas as avaliacións teñen importantes debilidades:
  - Imposibilidade de avaliar toda a realidade (educativa).
  - Necesidade de delimitar conceptualmente a parcela da realidade que se vai avaliar: o referente, o “que” se vai a avaliar.
  - Non se pode xulgar a calidade global do obxecto avaliado cun único criterio e polo tanto cunha única avaliación (pódense emitir xuízos de valor, pero hai que ter conciencia das súas limitacións).

Algunhas reflexións sobre avaliación II

- Todas as avaliacións teñen importantes fortalezas:
  - Ofrecen unha visión puntual dun feito educativo concreto e cambiante: dirixe a atención sobre determinados fenómenos que están sucedendo nese momento.
  - Se ao longo de anos sucesivos, sempre apunta na mesma dirección, podemos dicir que existe unha tendencia respecto das cuestións avaliadas.

As institucións avaliadoras I

- **Anos 90:** froito da preocupación pola calidade, créanse sistemas nacionais de avaliación.
- **España:** créase o *Instituto Nacional de Calidad y Evaluación (*INCE), a comezo dos anos 90 (etapa LOXSE).
- **Funcións,** entre outras:
  - Avaliar as ensinanzas mínimas.
  - Coordinación da participación nas investigacións internacionais.
  - A colaboración con outras administracións ou institucións con responsabilidades en avaliación educativa.
  - A elaboración do sistema estatal de indicadores.
  - A información á sociedade sobre o funcionamento e resultado do sistema educativo.

As institucións avaliadoras II

- **Ano 2002:** promúlgase a LOCE.
  - Pasa a denominarse *Instituto Nacional de Evaluación y Calidad del Sistema Educativo* (INECSE).
  - Non establece variacións substantivas con respecto ás funcións do instituto.
  - Outórgaselle competencias na avaliación xeral do sistema educativo en colaboración coas comunidades autónomas.
- **Ano 2006**: promúlgase a Lei Orgánica de Educación (LOE).
  - Séguese a considerar imprescindible a existencia dunha instancia avaliadora que desenvolva todo o que teña que ver coa avaliación do SE.
  - Pasa a denominarse Instituto de Evaluación (IE).
  - A LOE dedica integramente o Título VI ao establecemento do marco de referencia para a avaliación.
- **A Lei Orgánica 8/2013** de Mellora da Calidade da Educación crea o INNE (Instituto Nacional de Evaluación Educativa): as avaliacións individualizadas.

Principais instancias avaliadoras internacionais

- **Organización para a Cooperación e o Desenvolvemento Económico (OCDE) .**
  - Fundada en 1961.
  - Promove estudos orientados á toma de decisións relativos ao sistema educativo, non a medir o rendemento dos procesos educativos en cada aula ou centro.
- **Asociación Internacional para a Av. do Rendemento Educativo (IEA).**
  - Creada en 1958.
  - En torno a 70 membros entre institucións de investigación e organismos ministeriais de avaliación educativa.
  - Estudios máis consolidados: PIRLS, TIMMS.
- **Unión Europea (UE).**
  - Anos 50.
  - Apoia aos países membros nos seus sistemas de formación e educación (Erasmus, competencia lingüística).

Principais avaliacións internacionais

	AVALIACIÓN	ASPECTO AVALIADO	DESTINATARIOS	PERIODICI-DADE	ÚLTIMA
OCDE	**PISA:** Programa para a Avaliación Internacional de Estudantes	Comp. lectora, matemática, científica	Xoves de 15 anos	3 anos	2012
OCDE	**PIAAC:** Programa Internacional para a avaliación de competencias na poboación adulta	Comp. lectora, matemática	Adultos de entre 16-65 anos	10 anos???	2011-2012
OCDE	**TALIS:** Estudo internacional de Ensinanza e Aprendizaxe	Procesos ensinanza e aprendizaxe	Profesores e directores de ESO	5 anos	2013
IEA	**PIRLS:** Estudo Internacional de Progreso en Comprensión Lectora	Comprensión lectora	4º EP	5 anos	2011
IEA	**TIMSS:** Estudo Internacional de Matemáticas e Ciencias	Competencia matemática e científica	4º EP	4 anos	2011
UE	**EECL:** Estudo Europeo de Competencia Lingüística	Comp. lingüística en lingua estranxeira	4º ESO	5 anos	2011

O observado cunha proba de avaliación

- Fonte: INNE

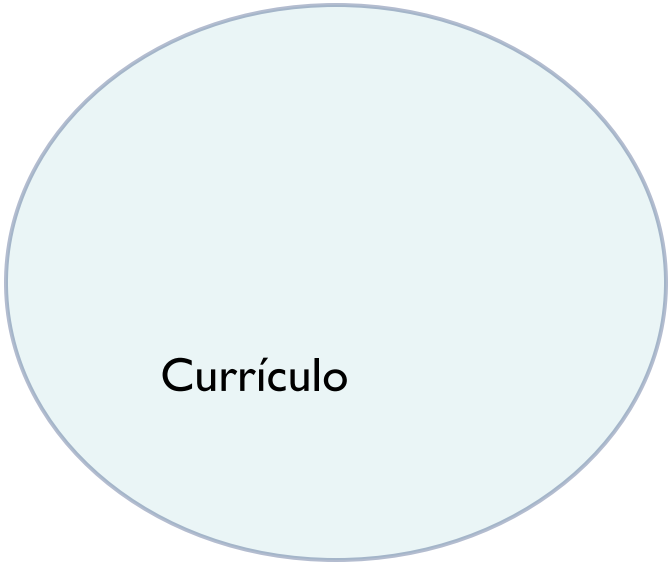

O observado cunha proba de avaliación

- Fonte: INNE

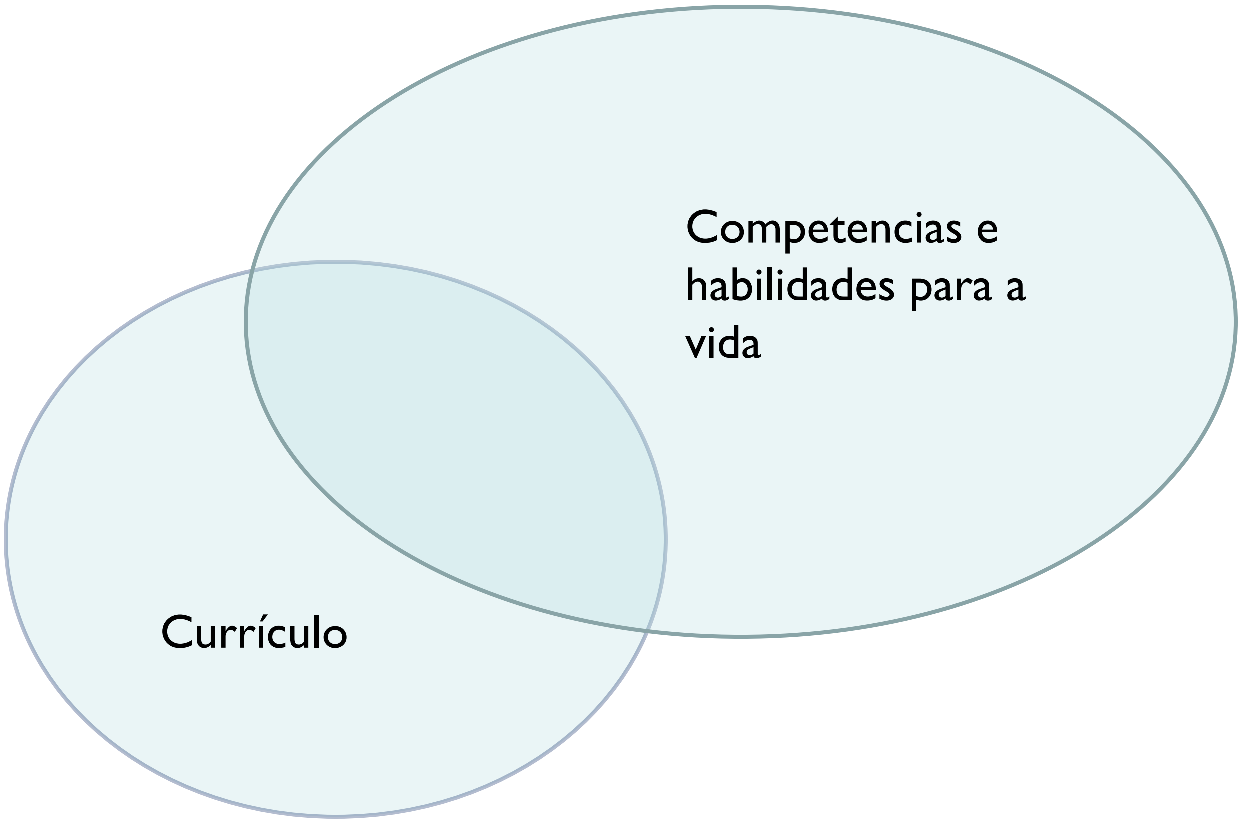

O observado cunha proba de avaliación

- Fonte: INNE

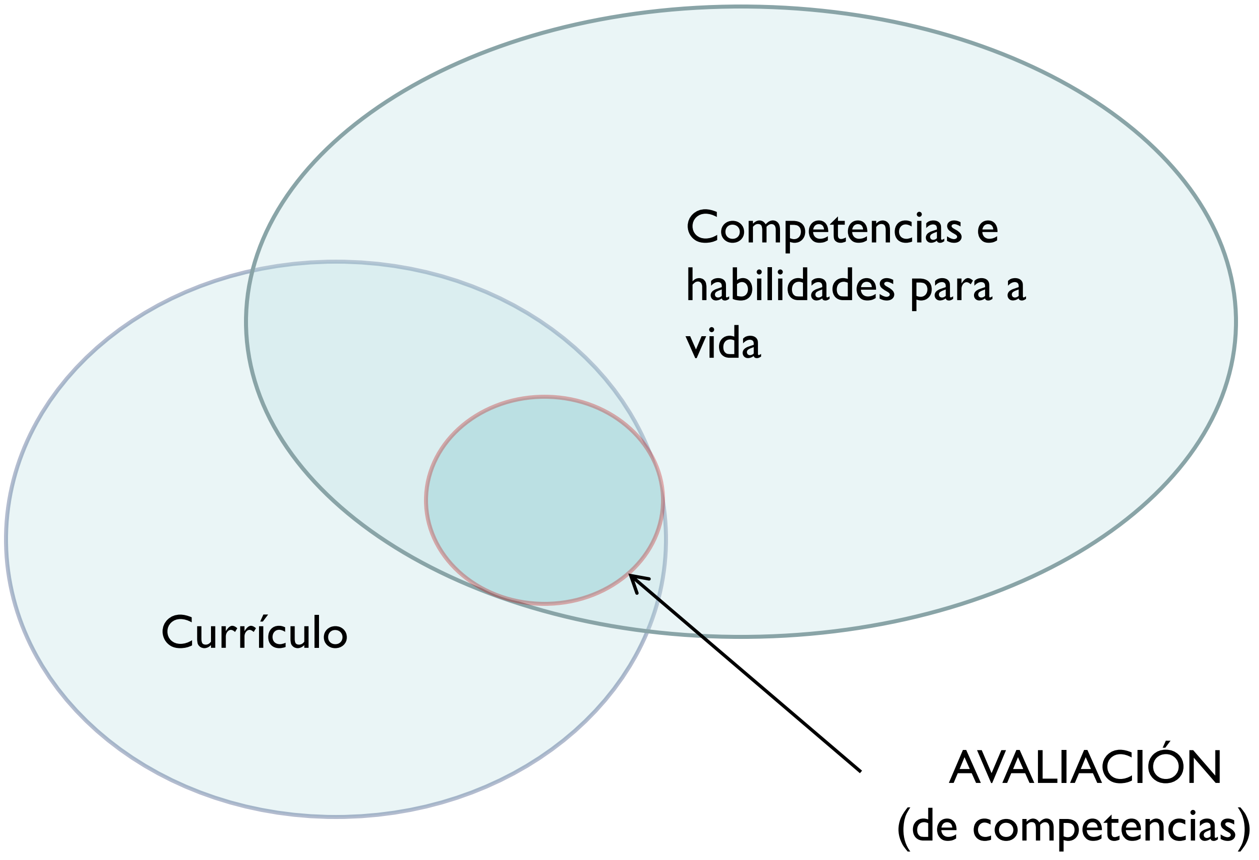

Sobre competencias…

EXEMPLO 1: TEXTO

- **De cranta, un brosqui pidró las grascas y una murolla nascró filotudamente. No lo ligaron lligamente, pero lo sarretaron tan plam. Cuando el brosqui nanijó las grascas, la murolla drinó priscamente. Al euridor suyo, los misquis lo desgliparon porque estaban nipando el brosqui. Nalón, la murolla, estaba gastardando frascamente los nisquis, acrollándose del polireto. Por eso se fraslió.**
- ¿Qué pidró el bosqui?
- ¿Cómo nascró la murolla?
- ¿Cómo lo sarretaron?
- ¿Quién drinó?
- ¿Quién nipaba el brosqui?
- ¿Cómo se llamaba la murolla?
- ¿Qué hacía la murolla frascamente?
- ¿Por qué se fraslió la murolla?

Adaptado de R. Serra y M. Jesús Caballer. *"El profesor de ciencias también es profesor de lengua. Ed. Alambique.*

EXEMPLO2: Ítem PISA

Características xerais das avaliacións

- Non vinculadas aos currículos oficiais dos países participantes.
- Fundaméntanse máis en competencias que en contidos concretos.
- Son cíclicas, muestrais e a gran escala.
  - Realízase análise de tendencias, uso de ítems de anclaxe.
  - Participa unha mostra representativa de todos os centros.
    - De todas as CCAA, máis as cidades de Ceuta e Melilla
    - Públicos/privados (concertados/non concertados), de distinto tamaño.
    - Selección aleatoria, 130 centros aprox. para a mostra estatal.
  - Coa participación dun gran nº de países: A mesma proba nos idiomas dos diferentes países participantes.
- En todas: caderniños e cuestionarios de contexto.
- Rigor metodolóxico: marco teórico respectuoso co concepto de avaliación, informe de resultados con comparativas internacionais.
  - Avaliación:"Proceso sistemático de recollida de información, análise e interpretación e da mesma en relación a un referente e emisión dun xuízo de valor sobre a realidade avaliada, co fin de orientar a toma de decisións".

Os Marcos Teóricos das avaliacións

- Enténdese por marco teórico o *"documento técnico elaborado pola persoa avaliadora, sexa esta unha persoa ou grupo, destinado a ofrecer información aos responsables do programa e ás demais partes afectadas e interesadas"* (Pérez Juste, 2006).
  - Establece e fai públicas as características do programa de avaliación.
  - Explica o que trata de valorar a avaliación.
  - Asegura a continuidade nun estudo a longo prazo.
  - Facilita un marco no que os implicados poidan discutir sobre o tema.

- Os avaliadores recollen información (e transmítena) fundamentalmente a través de tres medios:
  - O proxecto de avaliación ou marco teórico da avaliación.
  - Os informes de progreso.
  - O informe final ou de resultados.

Marco Av. 3º EP

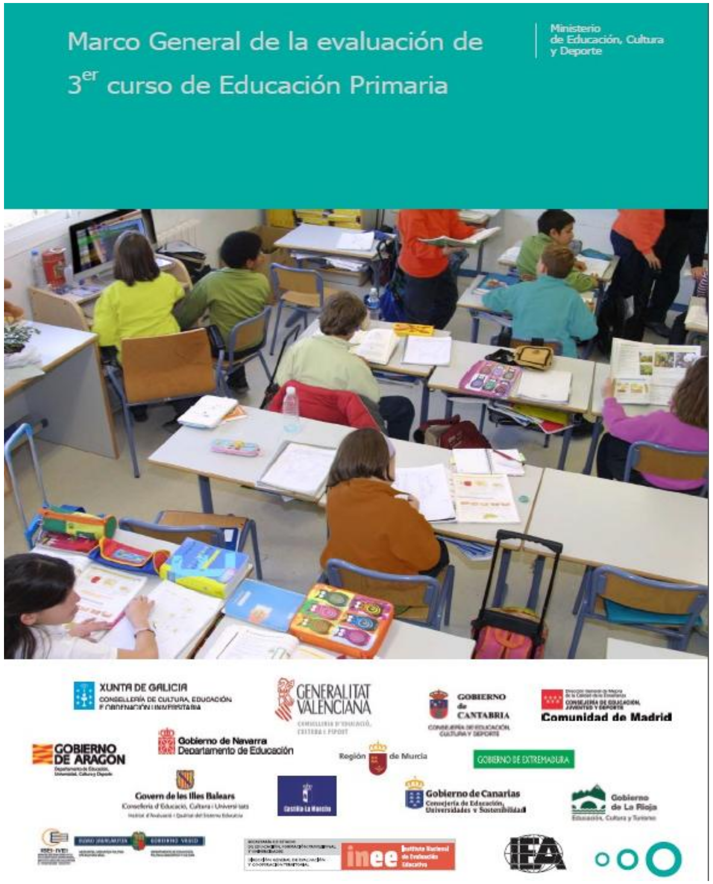

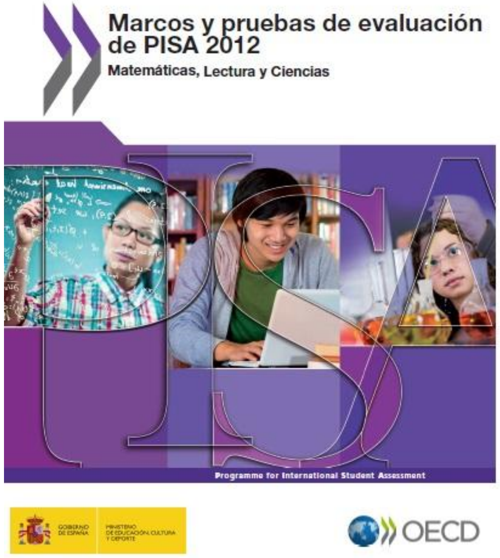

Marco av. PISA

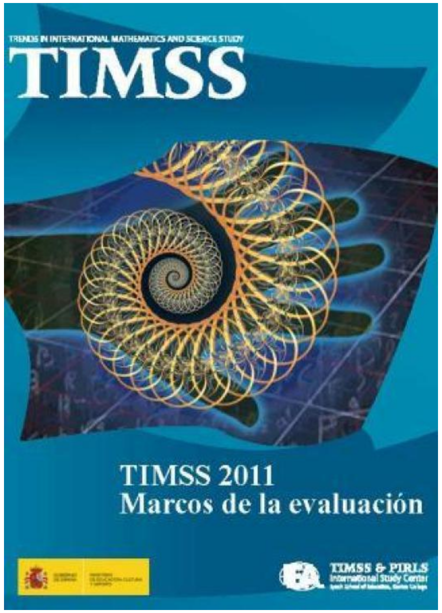

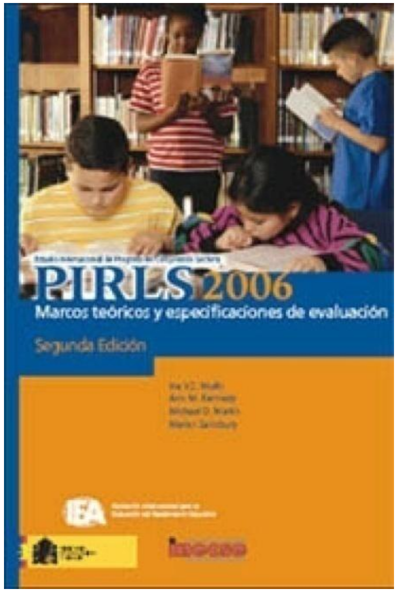

Marco Av. TIMSS

Marco Av. PIRLS

O obxecto de avaliación: os cadros de relacións

CONTIDOS					
Bloque de contido 1					
Bloque de contido 2					
Bloque de contido 3					
Bloque de contido 4					

O obxecto de avaliación: os cadros de relacións

NIVEL	PROCESOS COGNITIVOS				
CONTIDOS	Proceso 1	Proceso 2	Proceso 3	Proceso 4	Proceso 5
Bloque de contido 1					
Bloque de contido 2					
Bloque de contido 3					
Bloque de contido 4					

O obxecto de avaliación: os cadros de relacións

NIVEL	PROCESOS COGNITIVOS				
CONTIDOS	Proceso 1	Proceso 2	Proceso 3	Proceso 4	Proceso 5
Bloque de contido 1	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor
Bloque de contido 2	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor
Bloque de contido 3	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor
Bloque de contido 4	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor

O obxecto de avaliación: os cadros de relacións

NIVEL	PROCESOS COGNITIVOS					
CONTIDOS	Proceso1	Proceso2	Proceso3	Proceso4	Proceso5	PESO
Bloque de contido 1	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	%
Bloque de contido 2	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	%
Bloque de contido 3	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	%
Bloque de contido 4	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	Descritor	%
PESO	%	%	%	%	%	TOTAL

EXEMPLO DE CONSTRUCIÓN DE PROBAS

(Fonte: INEE)

	Niveles cognitivos (grado de adquisición de la competencia)		
	Proceso I	**Proceso II**	**Proceso III**
Contenido A	Descriptores	Descriptores	Descriptores
Contenido B	Descriptores	Descriptores	Descriptores
Contenido C	Descriptores	Descriptores	Descriptores
Contenido D	Descriptores	Descriptores	Descriptores

1. Contenidos curriculares

Declaraciones o descripciones declarativas o procedimentales que forman el corpus doctrinal de una disciplina

2. Procesos (Niveles cognitivos)

Niveles de complejidad en la resolución de la tarea

3. Descriptores

Formulaciones sintéticas de las competencias que habrán de ser medidas por los ítems que se elaboren. Cada uno de ellos puede generar varios ítems

CONTEXTOS

Son las situaciones que contextualizan y dan significado a la tarea de enseñanza-aprendizaje propuesta:

1. Personales o de interés individual
2. Educativas o laborales
3. Públicas o de interés colectivo
4. Científicas o de desarrollo del conocimiento o de la tecnología

MARCO TEÓRICO PISA: Bloques de contido competencia matemática

Fonte: INNE

Cambio y relaciones

- Expresiones algebraicas, ecuaciones e inecuaciones, representaciones tabulares y gráficas.
- Representar datos y relaciones utilizando estadísticas.
- Medidas geométricas.
- Relaciones entre longitudes de los lados de triángulos.

Espacio y forma

- Reconocer las formas en diferentes representaciones y diferentes dimensiones.
- Comprender las propiedades de los objetos y sus posiciones relativas.
- Orientarnos por el espacio y a través de las construcciones y formas.
- Relación entre formas e imágenes.
- Representación en dos dimensiones de objetos tridimensionales.
- La formación de las sombras y cómo interpretarlas.
- Qué es la perspectiva y cómo funciona.

Cantidad

- Comprensión del tamaño relativo.
- Reconocimiento de las regularidades numéricas.
- Utilización de los números para representar cantidades y atributos cuantificables de los objetos del mundo real.
- Procesamiento y comprensión de los números.
- Representación de los números de diferentes maneras.
- Comprensión del significado de las operaciones.
- Percepción de la magnitud de los números.
- Cálculos matemáticamente elegantes.
- La estimación y el cálculo mental

Incertidumbre y datos

- Estadística y probabilidad.
- Recogida de datos y error en la medida.
- Análisis y presentación de datos.
- Deducción.
- Crear, interpretar y evaluar conclusiones extraídas de situaciones donde se presenta incertidumbre.

MARCO TEÓRICO PISA. PROCESOS COGNITIVOS
Competencia matemática

Fonte: INNE

PISA: PESOS

MATEMÁTICAS

	Cambio y relaciones 25 %	Espacio y forma 25%	Cantidad 25%	Incertidumbre y datos 25%
Formulación 25%	6,25%	6,25%	6,25%	6,25%
Empleo 50%	12,5%	12,5%	12,5%	12,5%
Interpretación 25%	6,25%	6,25%	6,25%	6,25%

C.Matemática

Competencia matemática

Contidos

- Números
- Incertidume e datos
- Xeometría
- Medida

Procesos cognitivos

- Coñecer e reproducir
- Razonar e reflexionar
- Aplicar e analizar

Marco teórico Competencia matemática Av. 3º EP

Tabla 18. Cuadro de relaciones: bloque Medida

		MEDIDA	
		Cálculo	Resolución de problemas
Conocer y reproducir	Acceso e identificación		LL. Identifica las ideas principales y secundarias de un texto.
Conocer y reproducir	Acceso e identificación	MAT.Identifica las unidades del sistema métrico decimal: longitud (km, m, cm), capacidad (litro), peso (kg y g) y tiempo (año, mes, día, hora, minuto y segundo) al trabajar con las magnitudes correspondientes.	
Aplicar y analizar	Aplicación		CC.NN. Utiliza medios propios de la observación como instrumentos de medida (regla) o de consulta y utiliza documentos escritos, imágenes, gráficos, etc.
Aplicar y analizar	Aplicación		E.ART. Mide y posteriormente reproduce segmentos a partir de medidas expresadas en centímetros.
Aplicar y analizar	Aplicación	MAT.Estima longitudes, capacidades, masas y tiempos de objetos, periodos y espacios; eligiendo la unidad y los instrumentos más adecuados para medir explicando el proceso seguido y la estrategia utilizada.	
Aplicar y analizar	Análisis	MAT.Infiere la coherencia de las medidas de masa, longitud, capacidad y tiempo.	
Razonar y reflexionar	Síntesis y creación		MAT.Realiza composiciones a partir de fragmentos de figuras planas.
Razonar y reflexionar	Síntesis y creación	MAT.Selecciona instrumentos y unidades de medida usuales, haciendo previamente estimaciones y expresando con precisión medidas de longitud, masa, capacidad y tiempo, en contextos reales.	
Razonar y reflexionar	Juicio y valoración		MAT.Resuelve problemas relacionados con la medida, explicando el significado de los datos, la situación planteada, el proceso seguido y las soluciones obtenidas.
Razonar y reflexionar	Juicio y valoración	MAT.Reflexiona sobre el proceso aplicado a la resolución de problemas: revisando las operaciones utilizadas, las unidades de los resultados, comprobando e interpretando las soluciones en el contexto y buscando otras formas de resolverlos.	
Razonar y reflexionar	Juicio y valoración	MAT.Planifica el proceso de trabajo con preguntas adecuadas: ¿qué quiero averiguar? , ¿qué datos tengo?, ¿qué busco?, ¿cómo lo puedo hacer?, ¿me he equivocado al hacerlo?, ¿es adecuada la solución?	

			Bloques de contenidos									
			Números		Medida		Geometría		Incertidumbre y datos		Subtotal	Total
			Cálculo	Resolución de problemas	Cálculo	Resolución de problemas	Cálculo	Resolución de problemas	Cálculo	Resolución de problemas		
Procesos	Conocer y reproducir	Acceso e identificación									20%	40%
		Comprensión									20%	
	Aplicar y analizar	Aplicación									20%	40%
		Análisis									20%	
	Razonar y reflexionar	Síntesis y creación									15%	20%
		Juicio y valoración									5%	
	Subtotal		25%	25%	10%	10%	5%	15%	5%	5%	100%	
	Total		50%		20%		20%		10%			

PIRLS | Cadro de relacións

C. Lingüística

Competencia en comunicación lingüística

Procesos cognitivos de comprensión

Localizar e obtener información.
Recoñecer e recordar(localizar información expresada con sinónimos)

Integrar e interpretar.
Dar sentido e coherencia (describir relación entre dous personaxes)

Reflexionar e valorar.
Contrastar información (valorar a postura do autor sobre un tema)

Marco teórico Competencia lingüística Av. 3º EP

Tabla 8. Cuadro de relaciones de la comprensión oral y escrita

<table>
<tr><th rowspan="3">Procesos</th><th colspan="4">Contenidos: escuchar y leer</th><th rowspan="3">C. escrita</th><th rowspan="3">C. oral</th></tr>
<tr><th colspan="4">Tipos de texto</th></tr>
<tr><th>Narrativo 40%</th><th>Descriptivo 20%</th><th>Expositivo 20%</th><th>Instructivo 20%</th></tr>
<tr><td rowspan="7">Localizar y obtener información</td><td colspan="4">LL. Responde a preguntas sobre datos e ideas explícitas en el texto.</td><td rowspan="7">40%</td><td rowspan="7">20%</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL. Comprende información de textos de diferente tipo (narrativos, expositivos, etc.) a través de preguntas previas, localizando la información más importante.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL. Identifica el tema de un texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Identifica el título de un texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Identifica palabras clave de un texto para facilitar la comprensión.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>CC.NN./CC.SS. busca información.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>MAT.-Interpreta gráficas y tablas a partir de información explícita.</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="9">Integrar e interpretar</td><td>LL Identifica las ideas principales y alguna secundaria de un texto.</td><td></td><td colspan="2">LL Identifica las ideas principales y alguna secundaria de un texto.</td><td rowspan="9">40%</td><td rowspan="9">60%</td></tr>
<tr><td>CC.NN./CC.SS. Selecciona y organiza información y saca conclusiones.</td><td></td><td>CC.NN./CC.SS. Selecciona y organiza información y saca conclusiones.</td><td>MAT. Identifica e interpreta datos y mensajes de textos numéricos sencillos de la vida cotidiana.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>MAT. Resolución de problemas a partir de la lectura de textos, gráficas y/o tablas.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Identifica el sentido global de un texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Identifica resúmenes de un texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Relaciona conocimientos previos con la información nueva del texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Interpreta un título.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL. Es capaz de interpretar la información del texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL. Comprende el significado de palabras sinónimas y antónimas en diferentes oraciones.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Reflexionar y valorar</td><td></td><td></td><td>LL Interpreta hipótesis sobre el contenido del texto.</td><td></td><td rowspan="4">20%</td><td rowspan="4">20%</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Relaciona conocimientos previos con la información nueva del texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Reconoce la estructura del contenido en distintos tipos de texto.</td></tr>
<tr><td colspan="4">LL Identifica diferentes géneros textuales: cuentos, descripciones, explicaciones, recetas, adivinanzas y canciones.</td></tr>
</table>

Elaboración da proba de avaliación

Cadernos de avaliación

Cuestionarios de contexto

Elaboración dunha proba: cadernos de avaliación

- Constituídos por un conxunto de **unidades** de avaliación.
- **Unidade:** grupo de preguntas construídas (ítems) a partir dun texto ou **estímulo**.

Elección de estímulos: exemplo 1

Choven balas
Seres berran
Arden vilas
Queiman leiras
Caen nenos
Chora a terra
Xeme o pobo
Pingas negras
Cicatrices
Dor vermella
Destrución
Chuvia cega
Berros tristes
Dor marela
Choven balas
e miseria
Noite fría
Tristes guerras
Nace o medo
Chora a terra

Antonio García Teijeiro
Chove nos versos, Edicións Xerais de Galicia

Elección de estímulos:exemplo 2

Elección de estímulos: exemplo 3

Brancaneves quería marchar da casa. Non é que a súa madrasta fose malvada con ela e a sometese a mofa e burlas; pola contra, facía unha nai deleitable e cativante para Brancaneves. Cosíalle ela mesma toda a roupa. Desde cativa, presentaba a pequena beldade en todos os sitios, moi pulcra e orixinalisimamente vestida; chamaba poderosamente a atención, a dedicación daquela madrasta, que destacaba na súa beleza límpida e sosegada, pola súa fillarasca. Inventaba xogos fantasiosos para ela e facían deporte conxuntamente: practicaban a natación mais o balonvolea. Se a neniña estaba de mañas, mercáballe gomas de mascar xigantes, de sabores novidosos; escribía contos e poesías para ela nun caderno. Logo pasábaos ao ordenador e facía libros encadernados para a súa filliña, cunha tapa adornada con debuxos feitos por ela. Mimaba tanto á criatura, que ata que o pai de Brancaneves, ou sexa o marido da madrasta, protestaba.

PAI- Veña, mulleriña, a ver se exerces un pouco de madrasta, pois a rapaza xa tolea de tanto mimo.

CONTISTA- Efectivamente, Brancaneves era moi caprichosa e teimuda, mais o peor no era iso. O peor era que quería marchar da casa. O seu desexo era ser cantante de rock. Soñaba con ser famosa, coma Madonna, a tempo, non lle gustaba nada magoar a súa madrasta: queríaa moito.

BRANCANEVES- Se eu puidese marchar por aí cun grupo de rock... que pinto eu aquí, con estes pelos e coa cara de enturbada? Non quero estudar, carafio, xa está ben... quero cantar... Voume facer un peiteado de roqueira.

Heidi Kühn-Bode. *TEATRO para contistas,* Ed. Baía Edicións

Elección de estímulos: exemplo 4

Teño boas razóns para crer que o planeta de onde viña o principiño é o asteroide B 612. Este asteroide non foi visto máis que unha vez, coa axuda do telescopio, por un astrónomo turco, no ano 1909.

O dito astrónomo fixera entón unha gran demostración do seu descubrimento nun Congreso Internacional de Astronomía. Pero ninguén lle creu por culpa do seu vestido. As persoas maiores son así.

Felizmente para o asteroide B 612, un ditador turco impuxo ao seu pobo, baixo pena de morte, a obrigación de se vestir á europea. O astrónomo informou de novo sobre o seu descubrimento, no ano 1920. Ía vestido dun xeito moi elegante e todo o mundo aceptou a súa demostración.

Se vos conto estes detalles sobre o asteroide B 612, e se vos digo o seu número, é por causa das persoas maiores. Ás persoas maiores gústanlle as cifras. Cando lles falades dun novo amigo, nunca vos preguntan nada esencial del. Non vos din: "Como é a súa voz? Que xogos lles gustan máis? Colecciona bolboretas?" Non, as persoas maiores preguntan: "Cal é a súa idade? Cantos irmáns ten? Canto pesa? Canto gaña o seu pai?" Pensan que soamente así o poden coñecer.

Antoine de Saint-Exupéry. *O princiipiño.* Ed. Galaxia

Elección de estímulos: exemplo 5

Instrucións para andar en bicicleta

1. Colle a bici polo guiador, poñendo unha man en cada extremo do mesmo.
2. Apoia o teu peso nese pedal e a continuación no outro.
3. Pon o casco na cabeza e axústao.
4. Sitúate nun lado da bicicleta ollando cara a dirección que sinala o asento.
5. Séntate no asento.
6. Levanta a perna arrimada á bici, flexionando o xeonllo e botando o pé cara a atrás, e lévala ao outro lado da bicicleta.
7. Coloca o pé da perna que teñas pasada por riba da bici no pedal dese lado coidando de que estea elevado do chan.
8. Sorrí e goza do paseo.
9. Inicia o movemento co pé que tes posado no pedal levantado e avanza con coidado alternando os dous pés.

Elección de estímulos: exemplo 6

Aloe
Ever-Shield
(desodorizante)

- A nosa barra desodorizante de limpo cheiro, Aloe Ever-Shield manteráte fresco e seguro. Suficientemente delicado para empregarse directamente despois de rasurarse ou depilarse coa cera. Non mancha a roupa e non contén alcol nin as cuestioadas sales do aluminio. Unha protección segura durante todo o día para o home e a muller. Sorprenderache a súa duración. 92 g.

(Ref.- 067)

[P] 8,52 € [C] 7,86€

Aloe Vera, Catálogo de Productos 2008

Características dos textos ou estímulos

- Tipo: textos continuos, descontinuos, mixtos.
  - **Continuos:** información presentada en frases e parágrafos: argumentativos, descritivos, expositivos, narrativos.
  - **Descontinuos:** información noutros formatos: táboas, gráficos, diagramas, mapas.
  - **Mixtos:** Formados por textos continuos e descontinuos.
- Definen un contexto: escolar, persoal, profesional, etc.
- Susceptibles de valorar os procesos cognitivos e producir ítems.
- Neutrais.
- Pertinencia respecto do nivel.
- Formato: impreso ou dixital.

Textos que no sirven: lo que tenemos que evitar

Ofender o molestar:

- Trauma (accidentes de tráfico, violencia)
- Sexo, religión, política u otros temas polémicos o delicados
- Mal comportamiento, agresividad, racismo, inmoralidad o irresponsabilidad
- Modelos indeseables (drogas, alcohol, inducción a diversos posibles peligros)
- Palabrotas

Esperar demasiado o demasiado poco de los alumnos:

- Textos con lenguaje enrevesado
- Textos que ofrecen un conocimiento que los alumnos ya deberían saber
- Textos aburridos!!

Características dos ítems

- Formúlanse en relación aos descritores que aparecen nos cadros de relacións.
- Para cada descritor, elabórase máis de un.
- Con distinto grao de dificultade: que discriminen, establecemento de distintos niveis de rendemento.
- Con todos os ítems constrúese a matriz de especificacións.
- Tipos: pechados, de elección múltiple, de resposta aberta construída, de resposta aberta.

Exemplo ficha ítem p.37

Elaboración de preguntas para un estudio a gran escala

Fonte: INNE

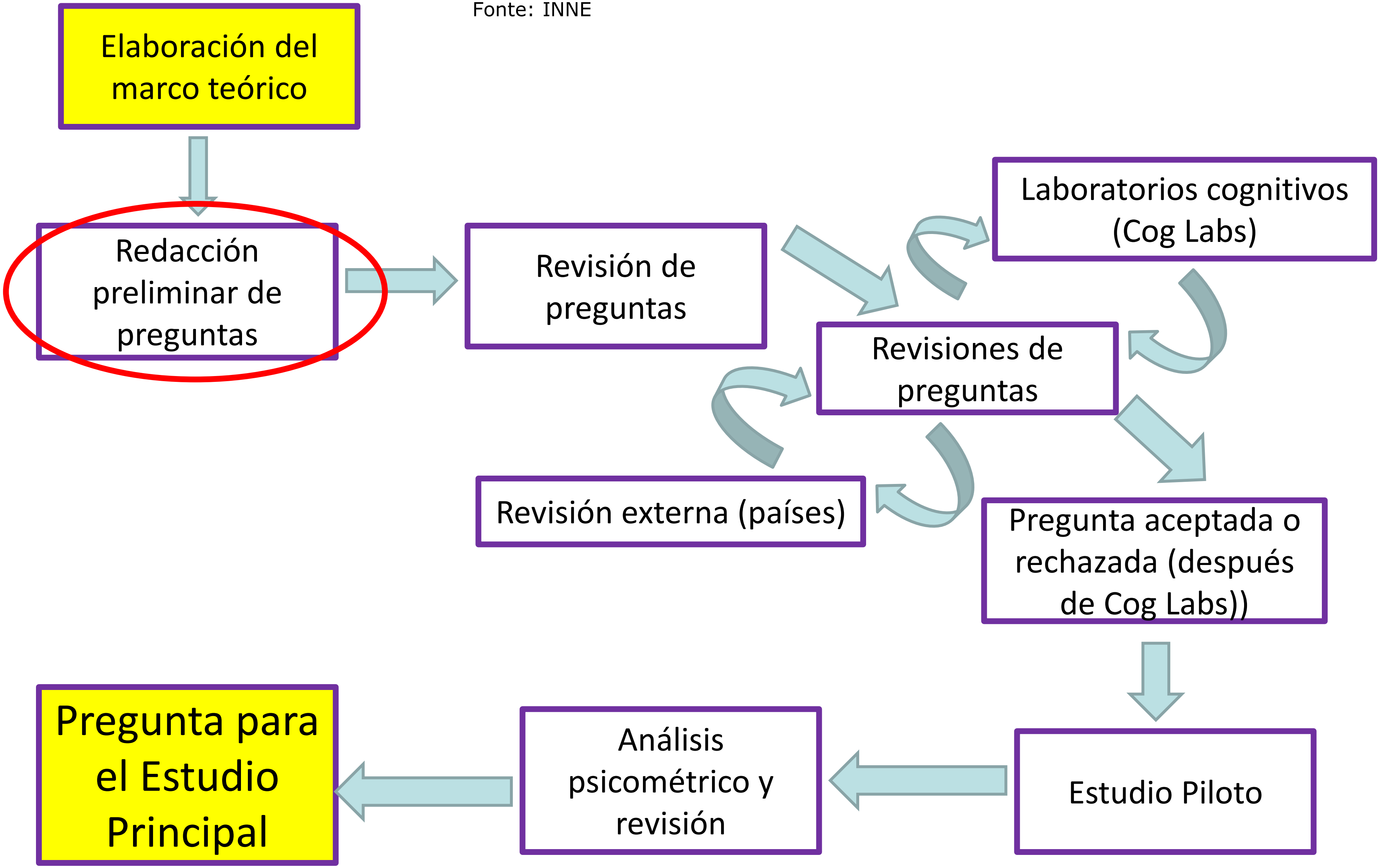

Os cuestionarios de contexto

- Recollen información sobre variables relativas ao contexto, os recursos e os procesos dos centros.
- Destinatarios: alumnado, familias, profesorado e dirección.
- Constitúen a base para a elaboración do índice socioeconómico e cultural do centro (ISEC).

EXEMPLO DE CONSTRUCIÓN DE PROBAS

(Fonte: INEE)

Elaboración dunha proba

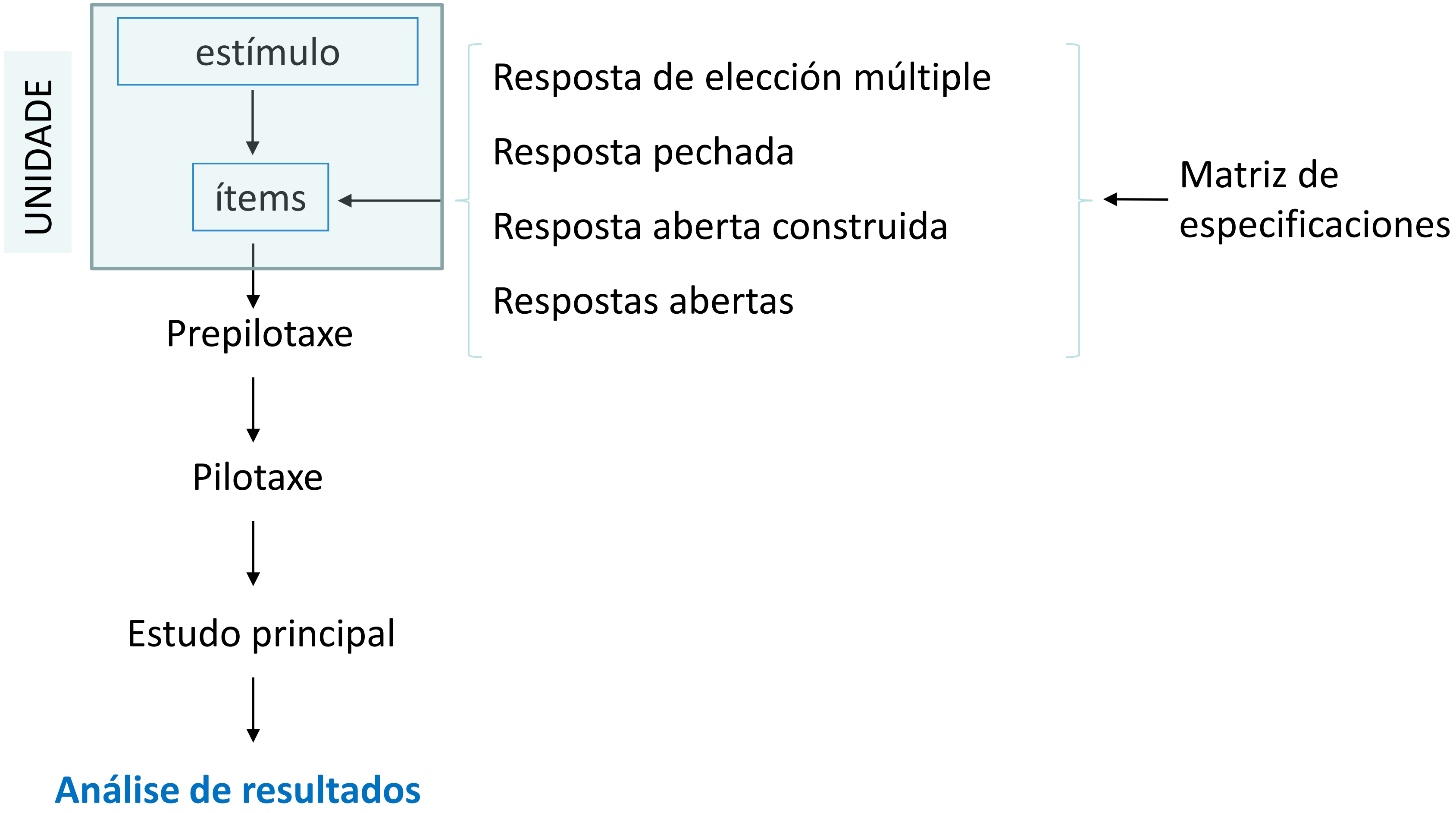

As avaliacións externas na LOMCE

- Denominadas avaliacións individualizadas.
- Avaliacións censuais.
- Contémplanse catro:
  - Finais de 3º curso de EP.
  - 6º curso de EP.
  - Finais da ESO (4º curso).
  - Ao finalizar bacharelato.

As avaliacións individualizadas na LOMCE

NIVEL	CALENDARIO IMPLANTACIÓN	ASPECTO AVALIADO	FUNCIÓN	OBSERVACIÓNS
3º EP	Curso 14/15	C. comunicación lingüística e mat.	Diagnóstica	•Sen efectos académicos. •Informes individualizados.
6º EP	Curso 15/16	C. comunicación lingüística, C. matemática, ciencia e tecnoloxía +obxectivos etapa?	Diagnóstica	•Informes individualizados. •Carácter informativo e orientador para centros e familias.
4º ESO	Curso 16/17	Materias?	Acreditación	•Dúas opcións: ensinanzas académicas ou aplicadas. •Peso: 30% da cualificación. •Dúas convocatorias anuais. •Para presentarse, todo aprobado ou 2 suspensas (restricións).
2º BACH	Curso 16/17 (sen efectos na titulación este curso)	Materias?	Acreditación	•Peso: 40% da cualificación. •Dúas convocatorias anuais. •Para presentarse, todo aprobado .

A modo de conclusión…

"A avaliación ben realizada pode ser unha ferramenta de cambio de enorme potencial. Se os sistemas educativos melloraran os distintos tipos de avaliación (...) tería un enorme impacto no sistema educativo: o alumnado recibiría mellor apoio, as avaliacións de certificación serían máis xustas, o sistema seleccionaría aos individuos máis competentes, o profesorado e as escolas aprenderían máis da súa experiencia, a sociedade tería maior coñecemento e compromiso coa educación, as políticas educativas poderían estar sustentadas nunha base de información máis sistemática".

- **Pedro Ravela (2005)**

Moitas grazas

Enderezo electrónico

concepcion.garcia@edu.xunta.es